

UNIVERSITETET
I OSLO

Norsk senter for menneskerettigheter

EMD-bulletin nr. 3-2024

Domsreferater fra Den europeiske
menneskerettsdomstolen

Det har blitt avsagt syv avgjørelser mot Norge siden forrige EMD-bulletin. Det har også blitt avsagt tretten avgjørelser mot de øvrige nordiske landene. Videre har flere avgjørelser som ble avsagt høsten 2023 blitt løftet opp på key case-nivå og nivå 1. Denne utgaven inneholder sammendrag av de siste barnevernssakene mot Norge. dommene presenteres i kronologisk rekkefølge.

Alle de syv sakene mot Norge er avvisningssaker som gjelder barneverntjenesten. Hovedspørsmålet i sakene var hvorvidt vedtak om omsorgsovertakelse og samværsbegrensninger krenket Konvensjonen artikkel 8 om retten til familieliv. I I.O. and R.A. v. Norway tok Domstolen i tillegg stilling til om det forelå brudd på Konvensjonen artikkel 6. I alle avgjørelsene konkluderte Domstolen enstemmig med at klagen(e) var åpenbart grunnløs(e) etter artikkel 35 § 3 (a) og måtte avvises etter artikkel 35 § 4.

R.A. v. NORWAY

<i>Instans</i>	Menneskerettsdomstolen – Domstol (andre seksjon komité) – Vedtak
<i>Tittel</i>	R.A. v. NORWAY
<i>Avsigelsesdato</i>	2024-02-13
<i>Saksnr.</i>	1461/21
<i>Viktighetsnivå</i>	3
<i>Klager</i>	R.A.
<i>Innklaget</i>	Norge
<i>Internettpublisering</i>	https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-231924
<i>Konklusjon</i>	Ikke egnet for prøving
<i>Votum</i>	Ikke separat votum
<i>Artikler</i>	EMK art 8 EMK art 8-1 EMK art 8-2 EMK art 35
<i>Stikkord:</i>	(Art. 8) Right to respect for private and family life (Art. 35) Admissibility criteria / (Art. 8) Retten til respekt for privatliv og familieliv (Art. 35) Saker som kan prøves
<i>Rettspraksis:</i>	

Saken omhandler

Saken gjaldt Konvensjonen artikkel 8 om retten til familieliv. Spørsmålet var om en omsorgsovertakelse og samværsbegrensninger i en barnevernssak utgjorde en krenkelse av Konvensjonen.

Fakta

Klageren er en norsk statsborger født i 1980. Klageren har to barn, inkludert en gutt, X, som ble født i 2009. Etter en bekymringsmelding fra sykehuset knyttet til narkotikamisbruk i 2009 ble klageren tilbudt hjelpetiltak, inkludert et tremåneders opphold på et familiesenter for foreldre og barn.

X ble akutt plassert i 2013, og i november 2013 ble det vedtatt omsorgsovertakelse.

Omsorgsovertakelsen ble senere opphevet etter enighet mellom klageren og barnevernet, fordi klageren hadde gjort endringer i sin livsstil som minsket barnevernets bekymringer. X ble tilbakeført til klagerens omsorg, og klageren fikk tilbud om flere hjelpetiltak.

Det ble vedtatt akutt plassering av X igjen i november 2016, etter flere bekymringsmeldinger knyttet til X's oppførsel og omsorgssituasjonen i klagerens hjem. Det ble vedtatt omsorgsovertakelse i april 2017.

Klageren søkte om å få omsorgsovertakelse opphevet i august 2018, noe Fylkesnemnda avviste i januar 2019. Klageren tok Fylkesnemndas beslutning til domstolen i februar 2019. I april 2019 ba klageren om at tingretten skulle oppnevne en sakkyndig i saken, noe som ble avslått i mai 2019.

Tingretten holdt tre dager forhandlinger. Tingretten ga ikke klageren medhold i saken.

Tingretten bemerket at X hadde store problemer med oppførsel og kontroll, at han slet med å tilpasse seg sosialt og at han opptrådte aggressivt og voldelig mot andre barn og voksne. En psykologtjeneste som hadde fulgt ham hadde vurdert at han hadde spesielle behov, og han mottok medisin for sin ADHD-diagnose. Tingretten vurderte også at fosterhjemmet ga X et miljø hvor han kunne utvikle seg, og at klageren var lite moden og ute av stand til å gi X den omsorgen han trengte. Omsorgsovertakelsen kunne derfor ikke oppheves.

Når det gjaldt samvær vurderte tingretten at X's plassering burde være langvarig. Tingretten

satte samvær til seks timer en gang i måneden. Bakgrunnen var at klageren og X hadde hatt kontakt på månedlig basis, og at dette var positivt for X. Tingretten tillot ikke at X kunne overnatte hos klageren, fordi dette kunne forstyrre X's medisinerings.

I april 2020 nektet lagmannsretten klagerens anke over tingrettens beslutning. I juni 2020 avviste Høyesterett klagerens anke.

Saken ble bragt inn for Domstolen i desember 2020.

Klageren døde i februar 2023, men klagerens andre barn og arving ønsket å videreføre saken.

Anførsler

Klageren anførte at opprettholdelsen av omsorgsovertakelsen og samværsbegrensningene utgjorde en krenkelse av Konvensjonen artikkel 8. Klageren anførte også at det hadde skjedd et brudd på artikkel 6 og 8 fordi det ikke var blitt oppnevnt en sakkyndig under de nasjonale domstolsprosessene.

Domstolens vurdering

Domstolen slo innledningsvis fast at klagerens barn og arving kunne videreføre saken på klagerens vegne.

Domstolen påpekte videre at det er Domstolen som har kompetanse til å karakterisere sakens faktum rettslig, og at klagerens anførsel under artikkel 6 var så tett forbundet med anførselen under artikkel 8 at hele saken ville bli vurdert etter artikkel 8.

Domstolen uttalte så at beslutningen om å opprettholde omsorgsovertakelsen og begrense klagernes samvær med barnet sitt utgjorde et inngrep i klagernes rett til familieliv etter Konvensjonen artikkel 8. Inngrepet var i samsvar med dagjeldende barnevernlov, og forfulgte et legitimt formål om å beskytte barnets rettigheter og helse. Spørsmålet var derfor om inngrepet var «nødvendig» i et demokratisk samfunn, jf. Konvensjonen artikkel 8 § 2.

De relevante prinsippene i forholdsmessighetsvurderingen er utbrodert i Strand Lobbendommen [EMD-2013-37283-G]¹ og senere dommer. Domstolen må se på prosessen som helhet og undersøke om tiltakene hadde en relevant og tilstrekkelig begrunnelse, og om

foreldrene hadde blitt tilstrekkelig involvert i beslutningsprosessen.

Domstolen gikk så over til den konkrete vurderingen.

Domstolen påpekte først at Norge nylig var blitt dømt i flere saker for krenkelse av artikkel 8, på grunnlag av nasjonale myndigheters begrunnelse av restriktive samværsordninger.

Domstolen fant at tingretten i inneværende sak hadde gjort en grundig vurdering av X's omsorgsbehov, klagerens omsorgsevne og X's egen mening i denne saken. Domstolen slo også fast at tingrettens begrunnelse var både relevant og tilstrekkelig til å rettferdiggjøre beslutningen om å opprettholde omsorgsovertakelsen og begrense samværet. Domstolen fant ikke grunn til å tvile på at nasjonale myndigheter hadde søkt å fremme X's interesser. Domstolen fant heller ikke at myndighetene hadde brutt gjenforeningsmålsettingen, fordi det blant annet ble opprettholdt jevnlig kontakt mellom klageren og X.

Domstolen behandlet så klagerens anførsel om at det skulle blitt utnevnt en sakkyndig for å vurdere om omsorgsovertakelsen skulle oppheves.

Domstolen pekte først på at det er opp til nasjonale myndigheter å vurdere om det er nødvendig å innhente rapporter fra sakkyndige. I den konkrete saken hadde nasjonale domstoler i flere instanser vurdert at oppnevning av en sakkyndig ikke var nødvendig. Domstolen fant ikke holdepunkter for at dette var en mangel ved prosessen som utgjorde et brudd på Konvensjonen artikkel 8.

Domstolen la vekt på at en person, H.N., hadde blitt hørt som ekspertvitne både for Fylkesnemnda og tingretten, selv om vedkommende ikke hadde foretatt en vurdering etter at omsorgsovertakelsen ble vedtatt. Domstolen påpekte at nasjonale domstoler ikke kunne ha bygget beslutningen om å opprettholde omsorgsovertakelsen på H.N.s forklaring alene, men at barnevernet i denne saken hadde omfattende informasjon. Domstolen la også vekt på at barnevernet hadde tatt skritt for å øke samværet mellom klageren og X, at saken gjaldt en omsorgsovertakelse for en 11 år gammel gutt som hadde mange egne meninger om sin situasjon, og at det forelå mange bevis i saken.

Domstolen pekte også på at klageren og X opprettholdt et familieliv gjennom jevnlig kontakt

under hele omsorgsovertakelsen, til forskjell fra en tidligere sak mot Norge. Domstolen fremhevet også at klageren hadde mulighet til å søke om å få opphevet omsorgsovertakelsen eller endret samværrets omfang på et senere tidspunkt, og at en slik prosess var igangsatt. Domstolen slo dermed fast at det ikke utgjorde et brudd på Konvensjonen artikkel 8 at det ikke var blitt oppnevnt en sakkyndig i klagerens sak.

I lys av det ovennevnte kom Domstolen til at inngrepet i klagerens rett til familieliv var forholdsmessig til det legitime formålet, og dermed «nødvendig i et demokratisk samfunn» etter Konvensjonen artikkel 8 § 2.

Domstolen konkluderte enstemmig med at klagen var åpenbart grunnløs etter Konvensjonen artikkel 35 § 3 (a) og måtte avvises etter artikkel 35 § 4.

M.R. and K.G. v. NORWAY

<i>Instans</i>	Menneskerettsdomstolen – Domstol (andre seksjon komité) – Vedtak
<i>Tittel</i>	M.R. AND K.G. v. NORWAY
<i>Avsigelsesdato</i>	2024-03-12
<i>Saknr.</i>	36825/21
<i>Viktighetsnivå</i>	3
<i>Klager</i>	M.R. og K.G
<i>Innklaget</i>	Norge
<i>Internettpublisering</i>	https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-233330
<i>Konklusjon</i>	Ikke egnet for prøving
<i>Votum</i>	Ikke separat votum
<i>Artikler</i>	EMK art 8 EMK art 8-1 EMK art 8-2 EMK art 35
<i>Stikkord:</i>	Art. 8) Right to respect for private and family life (Art. 35) Admissibility criteria / (Art. 8) Retten til respekt for privatliv og familieliv (Art. 35) Saker som kan prøves
<i>Rettspraksis:</i>	

Saken omhandler

Saken gjaldt Konvensjonen artikkel 8 om retten til familieliv. Spørsmålet var om en omsorgsovertakelse og samværsbegrensninger i en barnevernssak utgjorde en krenkelse av Konvensjonen.

Fakta

Klagerne er norske statsborgere født i 1971 og 1970. Klagerne bor i Bodø.

Klagerne er mor og far til X, som ble født i 2011. Fra og med 2014 mottok barnevernet flere bekymringsmeldinger basert på blant annet at X hadde gitt uttrykk for i barnehagen at han ble utsatt for vold hjemme. I 2017 bodde også moren og barnet på et krisesenter i en kort periode. Senere samme år mottok barnevernet bekymringsmeldinger knyttet til morens bruk av narkotika. Det ble vedtatt omsorgsovertakelse av X i februar 2018, og X flyttet inn hos sine fosterforeldre senere i 2018.

I oktober 2019 søkte moren om oppheving av omsorgsovertakelsen. Fylkesnemnda avslø søknaden i mars 2020. Fylkesnemnda vurderte X's omsorgsbehov, X's eget synspunkt, en psykiatrisk vurdering av X, morens omsorgsevne og barnevernets forsøkte tiltak for å bedre situasjonen. Samvær ble satt til to ganger i året for faren, tre ganger i året for moren, samt to felles samvær i året for begge foreldrene. Alle samværene ble satt til fire timer.

Tingretten opprettholdt Fylkesnemndas beslutning i desember 2020. Tingretten konsulterte en psykolog som hadde kontakt med X, vurderte X's omsorgsbehov og X's egen mening, samt morens omsorgsevne og farens rolle i familien. X reagerte negativt på spørsmål om han skulle flytte inn hos moren, og han beskrev traumatiske episoder fra barndommen som gjorde at han så syner og hørte stemmer i hodet. Tingretten vurderte også barnevernets forsøkte tiltak, og konkluderte med at disse ikke hadde forbedret morens omsorgsevne. Tingretten satte samværet til seks timer fem ganger i året for moren, seks timer to ganger i året for faren, og to felles samvær i året for begge foreldrene.

Klagernes anke ble avvist av lagmannsretten i februar 2021, og Høyesterett nektet klagernes anke fremmet i mars 2021.

Saken ble bragt inn for Domstolen i juni 2021.

Anførsler

Klagerne anførte at omsorgsovertakelsen og samværsbegrensningene utgjorde en krenkelse av Konvensjonen artikkel 8, artikkel 17 og artikkel 18, fordi myndighetene ikke hadde lyktes i eller hatt til hensikt å gjenforene familien etter omsorgsovertakelsen.

Domstolens vurdering

Domstolen påpekte innledningsvis at den kun ville vurdere saken etter Konvensjonen artikkel 8.

Domstolen uttalte så at beslutningen om å videreføre omsorgsovertakelsen og begrense klagerne samvær med sitt barn utgjorde et inngrep i klagerne rett til familieliv etter Konvensjonen artikkel 8. Inngrepet var i samsvar med dagjeldende barnevernlov, og forfulgte et legitimt formål om å beskytte barnets rettigheter og helse. Spørsmålet var derfor om inngrepet var «nødvendig» i et demokratisk samfunn, jf. Konvensjonen artikkel 8 § 2.

Domstolen påpekte at den kun ville vurdere om omsorgsovertakelsen burde blitt opphevet, og ikke hvorvidt det var riktig å vedta omsorgsovertakelse i utgangspunktet. De tidligere vurderingene av omsorgsovertakelsen og samvær kunne likevel fungere som kontekst for den foreliggende saken.

De relevante prinsippene i forholdsmessighetsvurderingen er utbrodert i Strand Lobben-dommen [EMD-2013-37283-G]¹ og senere dommer. Domstolen måtte se på prosessen som helhet og undersøke om tiltakene hadde en relevant og tilstrekkelig begrunnelse, og om foreldrene hadde blitt tilstrekkelig involvert i beslutningsprosessen.

Domstolen gikk så over til den konkrete vurderingen.

Domstolen uttalte først at spørsmålet om opphevelse av omsorgsovertakelsen og samværsbegrensningen var blitt grundig vurdert av både Fylkesnemnda og tingretten. I begge instansene ble det foretatt en omfattende bevisvurdering, og beslutningene var nøye begrunnet. Domstolen la særlig vekt på at tingretten vurderte X's omsorgsbehov, foreldrenes

omsorgsevne og omfanget av samværet i lys av X's beste interesser på daværende tidspunkt og hans interesser i å gjenforenes med moren. Tingretten hadde også begrunnet samværsfastsettelsen med uttalelser fra en psykolog og X's negative reaksjoner på tidligere samvær. Domstolen påpekte også at både Fylkesnemnda og tingretten hadde vurdert barnevernets hjelpetiltak kritisk, og tatt X's egne ønsker i betraktning. Domstolen fant ingen grunn til å tvile på at tiltakene ble gjort for å sikre X's beste interesser.

Domstolen vurderte så klagerens anførsel om at samværsbegrensningene ikke la til rette for familiegjenforening. Domstolen påpekte at Norge nylig var blitt dømt i flere saker for krenkelse av artikkel 8, på grunnlag av nasjonale myndigheters begrunnelse av restriktive samværsordninger.

Domstolen fant likevel at det var viktige forskjeller mellom denne saken og annen rettspraksis i saker mot Norge. Barnevernet hadde i denne saken tilbudt en rekke hjelpetiltak, men mange av dem var blitt avvist av foreldrene. Tingrettens detaljerte begrunnelse omfattet også spørsmålet om samværsrettigheter, og var basert på en konkret vurdering av X's ønsker og effekten samværet hadde på ham.

Domstolen la også vekt på at klagerne hadde individuell rettslig bistand under prosessene for de nasjonale domstolene, og at de fikk muligheten til å være til stede, forklare seg, og legge fram bevis. Tingretten hadde også hørt forklaringen til X, ti vitner, og en ekspertpsykolog, og gjort en konkret vurdering av bevisene. Domstolen uttalte at det ikke var holdepunkter for at det heftet mangler ved domstolsprosessen. Domstolen påpekte at tingrettens begrunnelse for å opprettholde omsorgsovertakelsen og fastsettelse av samvær var detaljert og grundig. Klagernes interesser var ivaretatt i prosessen. Domstolen fant etter dette at de nasjonale domstolene hadde gitt en relevant og tilstrekkelig begrunnelse for tiltakene.

Domstolen påpekte også at klagernes rett til familieliv ble ivaretatt gjennom kontaktregimet som ble opprettholdt mellom klagerne og barnet i etterkant av omsorgsovertakelsen, og at formålet med dette var å fastholde gjenforeningsmålsettingen. Dette var til forskjell fra en tidligere fellende dom mot Norge. Domstolen pekte også på at foreldrene har mulighet til å søke om å få opphevet omsorgsovertakelsen eller endret samværets omfang på et senere tidspunkt.

I lys av det ovennevnte kom Domstolen til at inngrepet i klagerens rett til familieliv var forholdsmessig til det legitime formålet, og dermed «nødvendig i et demokratisk samfunn» etter Konvensjonen artikkel 8 § 2.

Domstolen konkluderte enstemmig med at klagen var åpenbart grunnløs etter Konvensjonen artikkel 35 § 3 (a) og måtte avvises etter artikkel 35 § 4.

M.N. v. NORWAY

Instans	Menneskerettsdomstolen – Domstol (andre seksjon komité) – Vedtak
Tittel	M.N. v. Norway
Avsigelsesdato	2024-03-12
Saknr.	19626/21
Viktighetsnivå	3
Klager	M.N.
Innklaget	Norge
Internettpublisering	https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-233329
Konklusjon	Ikke egnet for prøving
Votum	Ikke separat votum
Artikler	EMK art 8 EMK art 8-1 EMK art 8-2 EMK art 35
Stikkord:	(Art. 8) Right to respect for private and family life (Art. 35) Admissibility criteria / (Art. 8) Retten til respekt for privatliv og familieliv (Art. 35) Saker som kan prøves
Rettspraksis:	

Saken omhandler

Saken gjaldt Konvensjonen artikkel 8 om retten til familieliv. Spørsmålet var om begrensninger i klagerens rett til samvær med sine barn utgjorde en krenkelse av Konvensjonen.

Fakta

Klageren er en norsk statsborger som ble født i 1982 og bor i Oslo. Klageren har fire barn født i 2004, 2006, 2009, og 2013.

Barnevernet kom i kontakt med familien i 2006 etter bekymringsmeldinger om farens alkoholinntak. Barnevernet fant at faren ved noen anledninger inntok for mye alkohol, og at han oppførte seg voldelig hjemme. Fra 2006 til 2015 fikk familien tilbud om ulike hjelpetiltak, blant annet plassering av barna, tilbud om kommunal leilighet, veiledning, og tilsyn. På tross av dette kom det flere bekymringsmeldinger knyttet til farens alkoholmisbruk og barnas utvikling. I 2014 fant to psykologer at barnas omsorgssituasjon var ustabil, og at den hadde påført dem noe skade. I 2015 uttalte ett av barna at klageren hadde slått ham, og to andre av barna ga uttalelser som tilsa at både klageren og faren hadde slått dem. Våren 2015 ble det flere ganger observert at faren var sterkt beruset i hjemmet, og barnevernet besluttet å akutt plassere alle barna i august 2015.

I desember 2015 vedtok Fylkesnemnda omsorgsovertakelse for alle barna. Foreldrene fikk samvær på tre timer seks ganger i året under tilsyn. Tingretten opprettholdt nemndas vedtak, og reduserte samværet til tre timer fire ganger i året. I mars 2018 ble foreldrene dømt til 45 dagers fengselsstraff og erstatning for vold og mishandling av de tre eldste barna.

Klageren og barnas far søkte om å få opphevet omsorgsovertakelsen for alle barna i juli 2018. Søknaden ble avslått av Fylkesnemnda i januar 2019, og samvær ble satt til tre timer seks ganger i året for to av barna, og tre timer fire ganger i året for de to andre barna. Tingretten opprettholdt Fylkesnemndas vedtak i september 2019.

I januar 2020 tok lagmannsretten klagerens anke til behandling for spørsmålet om omsorgsovertakelsen av det ene barnet og samvær for alle barna. Lagmannsretten opprettholdt omsorgsovertakelsen for det ene barnet i juni 2020 og satte samværet med alle barna til tre

timer fire ganger i året. I tillegg besluttet lagmannsretten at det ene barnet skulle ha helgebisøker fire ganger i året, og at et annet av barna kunne besøke foreldrene så ofte han ønsket med samtykke fra fosterforeldrene. Det ble også besluttet at barnevernet skulle ha tilsyn med samværet til de to yngste barna.

I oktober 2020 tok Høyesterett klagerens anke til behandling når det gjaldt samvær med de to yngste barna. I mars 2021 satte Høyesterett samværet for disse barna til tre timer fem ganger i året, med mulighet for tilsyn fra barnevernet.

Saken ble bragt inn for Domstolen i mars 2021.

Anførsler

Klageren anførte at samværsbegrensningene utgjorde en krenkelse av hennes rett til familieliv etter Konvensjonen artikkel 8, fordi myndighetene ikke hadde lyktes i å gjenforene familien.

Domstolens vurdering

Domstolen påpekte innledningsvis at saken kun gjaldt klagerens samværsrettigheter med sine fire barn.

Domstolen uttalte så at beslutningen om å begrense klagerens samvær med sine barn utgjorde et inngrep i klagerens rett til familieliv etter Konvensjonen artikkel 8. Inngrepet var i samsvar med dagjeldende barnevernlov, og forfulgte et legitimt formål om å beskytte barnas rettigheter og helse. Spørsmålet var derfor om inngrepet var «nødvendig» i et demokratisk samfunn, jf. Konvensjonen artikkel 8 § 2.

De relevante prinsippene i nødvendighetsvurderingen er utbrodert i Strand Lobben-dommen [EMD-2013-37283-G]1 og senere dommer. Domstolen må se på prosessen som helhet og undersøke om tiltakene hadde en relevant og tilstrekkelig begrunnelse, og om foreldrene hadde blitt tilstrekkelig involvert i beslutningsprosessen.

Domstolen gikk så over til den konkrete vurderingen.

Domstolen vurderte først om myndighetene hadde gitt relevante og tilstrekkelige grunner for

tiltaket. Domstolen påpekte at tiltakene var nødvendiggjort av omsorgsovertakelsen, som hadde grunnlag i en uholdbar situasjon som barna hadde levd med i flere år. Fra 2006 til 2015 hadde det kommet flere bekymringsmeldinger knyttet til barnas velferd, og barnevernet hadde prøvd ulike hjelpetiltak gjennom mer enn åtte år. I 2014 vurderte to psykologeksperter at barnas omsorgssituasjon var ustabil, og nye hjelpetiltak ble iverksatt, men omsorgsovertakelsen ble likevel vedtatt i 2015 etter at tre av barna uttalte at foreldrene hadde utsatt dem for vold.

Domstolen vurderte så klagerens anførsel om at samværsbegrensningene ikke la til rette for familiegjenforening. Domstolen påpekte at Norge nylig var blitt dømt i flere saker for krenkelse av artikkel 8, på grunnlag av nasjonale myndigheters begrunnelse av restriktive samværsordninger.

Domstolen fant likevel at det var viktige forskjeller mellom denne saken og annen rettspraksis i saker mot Norge. I den foreliggende saken hadde spørsmålet om samværsrettigheter blitt grundig vurdert av Fylkesnemnda, tingretten og lagmannsretten, og Høyesterett hadde vurdert samværet for de to yngste barna. Domstolen påpekte at klageren og hennes mann var dømt for vold mot tre av barna, noe de hadde benektet, og at foreldrene ikke fremsto som forståelsesfulle for hvordan farens tidligere alkoholmisbruk påvirket barna. Nasjonale domstoler hadde også vektlagt at barnevernet forsøkte flere hjelpetiltak, og at de la til rette for mer omfattende samvær enn det foreldrene hadde krav på.

Domstolen påpekte videre at lagmannsretten ikke hadde oppgitt gjenforeningsmålet, og at omfanget av samværet skulle revurderes jevnlig. Domstolen vektla også at det hadde vært problemer under tidligere samvær, og at den konfronterende atmosfæren under samværene førte til at det ene barnet hadde et emosjonelt utbrudd. Lagmannsretten hadde likevel besluttet å øke samværet med to av barna etter en avveining av barna og foreldrenes interesser. Lagmannsretten opprettholdt foreldrenes samvær for alle barna, og satte samværet til tre timer fire ganger i året, samt at det ene barnet skulle ha fire helgebekker per år, og at det andre barnet skulle kunne besøke foreldrene så mye han ville med samtykke fra fosterforeldrene. Domstolen påpekte at det virket å være god kommunikasjon mellom fosterforeldrene og de biologiske foreldrene.

Domstolen la videre vekt på at Høyesterett gjorde en grundig vurdering barnas situasjon og

kulturelle identitet ved vurderingen av samværsrettighetene for de to yngste barna.

Høyesterett hadde uttalt at gjenforeningsmålet ikke kunne anses som oppgitt, men at barna var sårbare for psykisk og fysisk stress og viste negative reaksjoner etter samværene. En ekspert uttalte at ett av barna ikke hadde prosessert de negative opplevelsene fra oppveksten, og at samvær kunne bidra til at han gjenopplevde traumatiske minner. Domstolen påpekte at Høyesterett også hadde lagt vekt på barnas egne meninger, at de gjennomførte samværene ikke var suksessfulle, og at foreldrene ikke tok hensyn til barnas emosjonelle behov og reaksjoner under samværene.

Domstolen understreket til slutt at både Høyesterett og lagmannsretten hadde vurdert den konkrete situasjonen og utviklingen til hvert barn. Domstolen fant ingen grunn til å tvile på nasjonale myndigheters vurdering av at barna hadde blitt utsatt for vanskelige situasjoner i oppveksten, og at deres bakgrunn gjorde dem særlig sårbare. Domstolen påpekte at nasjonale domstoler fastsatte samværet i tråd med barnas beste og i tråd med rådene fra de sakkyndige i retten. På denne bakgrunn slo Domstolen fast at myndighetens begrunnelse var både relevant og tilstrekkelig, og at foreldrene var tilstrekkelig involvert i beslutningsprosessen.

I lys av det ovennevnte kom Domstolen til at inngrepet i klagerens rett til familieliv var forholdsmessig til det legitime formålet, og dermed «nødvendig i et demokratisk samfunn» etter Konvensjonen artikkel 8 § 2.

Domstolen konkluderte enstemmig med at klagen var åpenbart grunnløs etter Konvensjonen artikkel 35 § 3 (a) og måtte avvises etter artikkel 35 § 4.

S.G. and M.C. v. NORWAY

<i>Instans</i>	Menneskerettsdomstolen – Domstol (Andre seksjon komité) – Vedtak
<i>Tittel</i>	S.G. AND M.C. v. NORWAY
<i>Avsigelsesdato</i>	2024-03-26
<i>Saknr.</i>	38082/21
<i>Viktighetsnivå</i>	3
<i>Klager</i>	S.G. and M.C,
<i>Innklaget</i>	Norge
<i>Internettpublisering</i>	https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-233552
<i>Konklusjon</i>	Ikke egnet for prøving
<i>Votum</i>	Ikke separat votum
<i>Artikler</i>	EMK art 8 EMK art 8-1 EMK art 8-2 EMK art 35
<i>Stikkord:</i>	Art. 8) Right to respect for private and family life (Art. 35) Admissibility criteria / (Art. 8) Retten til respekt for privatliv og familieliv (Art. 35) Saker som kan prøves
<i>Rettspraksis:</i>	

Saken omhandler

Saken gjaldt Konvensjonen artikkel 8 om retten til familieliv. Spørsmålet var om et vedtak om å nekte tilbakeføring etter omsorgsovertakelse og omfanget av foreldrenes rett til samvær var i strid med Konvensjonen.

Fakta

Klagerne er en mann, norsk statsborger, født i 1966, og en kvinne, filippinsk statsborger, født i 1981. De har to barn, en gutt født i 2008, og en jente født i 2009.

Barneverntjenesten ble involvert i 2012 etter bekymringsmeldinger fra guttens barnehage. Mellom 2012 og 2017 mottok familien en rekke hjelpetiltak, men barneverntjenesten fortsatte å motta bekymringsmeldinger. I 2017 overtok barnevernet omsorgen for barna. Faren fikk samvær på tre timer, fire ganger i året, mens moren fikk samvær på tre timer, seks ganger i året. Klagerne krevde tilbakeføring i 2019. Mer omfattende samvær ble forsøkt.

Fylkesnemnda behandlet spørsmålet om tilbakeføring i juni 2020, men besluttet i juli 2020 å nekte tilbakeføring. Dette skyldtes at barna hadde vært vitne til vold mellom foreldrene, og et høyt konfliktnivå, noe foreldrene også erkjente. Politirapporter viste også at faren misbrukte alkohol. I Fylkesnemndas avgjørelse ble det fremhevet at sønnen slet på skolen, og hadde atferdsproblemer. Han hadde blitt utredet av Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk på grunn av mistanker om alvorlige traumer. Jenta ble beskrevet som et barn med behov for særskilt oppfølging og støtte på skolen, samt med følelseshåndtering og sosiale relasjoner. Dette skyldtes trolig tiden hun bodde hjemme hos klagerne, og Fylkesnemnda fremhevet risikoen for en negativ utvikling hvis hun ikke fikk tilstrekkelig oppfølging og omsorg. Etter omsorgsovertakelsen hadde begge barna vist betydelig fremskritt. Fylkesnemndas vurdering av foreldrenes omsorgsevne var at det ikke forelå noen konkrete fremskritt, slik at det var en betydelig risiko for mangelfull omsorg dersom barna ble tilbakeført. Foreldrene bagatelliserte alvorlig, og Fylkesnemnda var bekymret for at barnas emosjonelle behov ikke ville bli møtt ved tilbakeføring. Fylkesnemnda understreket at det langsiktige målet var å gjenforene familien, det var viktig å legge forholdene til rette for gode relasjoner innen familien. Det ble imidlertid ansett å være i barnas beste på daværende tidspunkt å opprettholde omsorgsovertakelsesvedtaket. Samvær ble satt til tre timer, seks ganger i året.

Tingretten opprettholdt Fylkesnemndas vedtak i desember 2020, men utvidet omfanget av

samværet. Tingretten tok i betraktning rapporten fra en oppnevnt sakkyndig psykologspesialist, som la til grunn at det var usannsynlig at klagerne kunne gi barna den nødvendige omsorgen på det aktuelle tidspunktet. Tingretten vektla at gjenforeningsmålsettingen ikke skulle fravikes, og påpekte at barna ønsket samme samværsomfang som tidligere. Samværet ble økt fra tre til fire timer per gang, men tingretten vektla at barneverntjenesten måtte vurdere økt samvær.

Klagerne anket avgjørelsen til lagmannsretten, men lagmannsretten ga ikke samtykke til å fremme anken, i februar 2021. I mars 2021 avviste Høyesterett klagerens anke over lagmannsrettens kjennelse.

Klagerne tok deretter saken inn for Domstolen i juli 2021.

Anførsler

Klagerne anførte at det forelå en krenkelse av Konvensjonen artikkel 8, idet myndighetene ikke bare hadde brukt utilstrekkelige midler for å forsøke å gjenforene familien etter omsorgsovertakelsen, men at tiltakene ikke hadde til hensikt å styrke grunnlaget for fremtidig gjenforening. Myndighetene hadde ifølge klagerne misbrukt lovgivningen for å oppnå mål som ikke ble ansett legitime etter Konvensjonen artikkel 8, som utgjorde brudd på artikkel 17 og 18.

Domstolens vurdering

Domstolen bemerket innledningsvis at den kun tok stilling til Konvensjonen artikkel 8. Vedtaket om å nekte tilbakeføring utgjorde et inngrep i retten til familieliv etter Konvensjonen artikkel 8. Domstolen la til grunn at inngrepet hadde hjemmel i dagjeldende barnevernloven av 1992, og forfulgte et legitimt formål om å beskytte barnets «helse» og «rettigheter». Problemstillingen var dermed om inngrepet var «nødvendig» i et demokratisk samfunn etter artikkel 8 § 2.

Klagen gjaldt kun vedtaket om å nekte tilbakeføring, og ikke de tidligere vedtakene om omsorgsovertakelse. Disse vedtakene utgjorde likevel del av den relevante konteksten. Det samme gjaldt omfanget av samvær etter omsorgsovertakelsen.

Domstolen viste til at de generelle prinsippene i nødvendighetsvurderingen var utpenslet i

tidligere barnevernssaker mot Norge, blant annet Strand Lobben and Others v. Norway [EMD-2013-37283]¹ og Abdi Ibrahim v. Norway [EMD-2016-15379]¹. Domstolen måtte se på prosessen som helhet og vurdere tiltakene hadde en relevant og tilstrekkelig begrunnelse i forhold til artikkel 8 § 2 og om klagerne hadde blitt tilstrekkelig involvert i beslutningsprosessen som helhet.

Domstolen fremhevet at både Fylkesnemnda og tingretten foretok inngående vurderinger av barnas situasjon, omsorgsbehov og synspunkter i vurderingen av om vedtaket om omsorgsovertakelse skulle opprettholdes. De vurderte foreldrenes omsorgsbehov, effektiviteten av hjelpetiltakene, og hvorvidt slike hjelpetiltak ville være effektive i fremtiden. Begge barna hadde særskilte behov som foreldrene, til tross for veiledning, ikke evnet å oppfylle. Fylkesnemnda og tingretten tok sakkyndigvurderingen i betraktning da den kom til at det sannsynligvis ville skade barnas utvikling å bli tilbakeført. Domstolen kom derfor til at nasjonale myndigheter hadde fremført relevante og tilstrekkelige grunner for å opprettholde omsorgsovertakelsen.

Når det gjaldt omfanget av samvær, viste Domstolen til saker mot Norge der samværet ble ansett å være svært restriktivt. Domstolen bemerket imidlertid at det var vesentlige forskjeller i de faktiske forholdene mellom de nevnte sakene og den foreliggende saken. Domstolen vektla særlig at Fylkesnemnda og tingretten foretok individuelle vurderinger som også tok i betraktning de ulike interessene, og at tingretten la vekt på sakkyndigrapporten og barnas synspunkter. Tingretten hadde hørt vitner uttale seg om gjennomføringen av samværet, og vektlagt at barneverntjenesten måtte vurdere omfanget av samvær løpende. På bakgrunn av hjelpetilbudene klagerne hadde fått, og den omfattende kontakt mellom familiemedlemmene, fant Domstolen heller ikke at myndighetene hadde forlatt målsettingen om gjenforening av familien.

Domstolen bemerket at foreldrene hadde hatt fri rettshjelp, og hadde mulighet til å delta i saksbehandlingen gjennom bevisføring og fysisk deltakelse. Tingretten hadde ført ti vitner og en rettsoppnevnt psykologspesialist som hadde ført samtaler med barna og utarbeidet en rapport. Klagerne var dermed tilstrekkelig representert i saksbehandlingen.

Domstolen poengterte også at tingretten uttrykkelig hadde fremhevet gjenforeningsmålsettingen, og at klagerne faktisk hadde hatt kontakt med barna under

prosessen. Dessuten var det av betydning at klagerne kunne søke om tilbakeføring på et senere tidspunkt.

I lys av det ovennevnte kom Domstolen til at inngrepet i klagernes rett til familieliv var forholdsmessig til det legitime formålet, og dermed «nødvendig i et demokratisk samfunn» etter Konvensjonen artikkel 8 § 2.

Domstolen konkluderte enstemmig med at klagen var åpenbart grunnløs etter Konvensjonen artikkel 35 § 3 (a) og måtte avvises etter artikkel 35 § 4.

A.N. v. NORWAY

Instans	Menneskerettsdomstolen – Domstol (Andre seksjon komité) – Vedtak
Tittel	A.N. v. NORWAY
Avsigelsesdato	2024-03-26
Saksnr.	36588/22
Viktighetsnivå	3
Klager	A.N.
Innklaget	Norge
Internettpublisering	https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-233553
Konklusjon	Ikke egnet for prøving
Votum	Ikke separat votum
Artikler	EMK art 8 EMK art 8-1 EMK art 8-2 EMK art 35
Stikkord:	(Art. 8) Right to respect for private and family life (Art. 35) Admissibility criteria / (Art. 8) Retten til respekt for privatliv og familieliv (Art. 35) Saker som kan prøves
Rettspraksis:	

Saken omhandler

Saken gjaldt Konvensjonen artikkel 8 om retten til familieliv. Spørsmålet var om et vedtak om å nekte tilbakeføring og utmålingen av samvær etter omsorgsovertakelse var i strid med Konvensjonen.

Fakta

Klageren er en italiensk statsborger født i 1983. Hun bor i Oslo. Sønnen hennes ble født i 2016.

I juli 2017 ringte klageren til barneverntjenesten, og forklarte at hun trengte hjelp til å få livet på rett spor. Både klageren og sønnen fremsto følelsesmessig flate, og barneverntjenesten var bekymret for den emosjonelle omsorgen sønnen fikk fra klageren. Det ble iverksatt nærmere undersøkelser. Dagen etter klageren tok kontakt med barneverntjenesten ble det fattet et akuttvedtak, med morens samtykke, om plassering av sønnen under offentlig omsorg. Under et møte i oktober 2017 ble klageren spurt om hvor lenge hun trodde sønnen skulle bo i fosterhjem, hun svarte at hun ønsket at sønnen skulle vokse opp i fosterhjem frem til han var 18 år. Hun gjentok dette under et møte i januar 2018. Et vedtak om omsorgsovertakelse ble fattet i april 2018, og i tråd med egne ønsker ble klageren tilkjent samvær én time, ti ganger i året.

I 2019 søkte klageren om tilbakeføring, men trakk søknaden senere samme år. I mai 2021 søkte hun igjen om tilbakeføring. Barneverntjenesten oppnevnte en psykolog for å undersøke saken, men klageren ønsket ikke å delta i undersøkelsene. I desember 2021 uttalte spesialisten at hun i lys av klagerens manglende deltakelse ikke hadde tilstrekkelig grunnlag til å oppfylle mandatet sitt. I desember 2021 avviste Fylkesnemnda søknaden om tilbakeføring. Klageren anket avvisningen til tingretten.

I mars 2022 kom tingretten til at det ikke var holdepunkter for at omsorgsovertakelsen skyldtes en feiltakelse, eller at hennes interesser hadde blitt forbigått. Det var heller ingen holdepunkter for at klageren hadde blitt presset til å samtykke til omsorgsovertakelse. Tingretten vurderte sønnens omsorgsbehov, og fant at det var alvorlige mangler ved klagerens evne til å forstå og møte barnets behov for forutsigbarhet, stabilitet og følelsesmessig omsorg. Tingretten fant at barnets kognitive og sosiale utvikling var tilfredsstillende etter

omsorgsovertakelsen, men at han likevel hadde økt behov for stabilitet og sikkerhet sammenlignet med andre barn. Hans særskilte sårbarhet og støttebehov skyldtes blant annet usikkerhet om egen kjønnsidentitet. Tingretten var i likhet med Fylkesnemnda bekymret for at barnet ville ha en tilbakegang i utviklingen dersom han ble tilbakeført til klagerens omsorg. Det var avgjørende at klageren måtte kunne støtte barnet følelsesmessig med eventuelle utfordringer som måtte oppstå ved tilbakeføring. Barnet ga selv uttrykk for at han ikke ville flytte igjen. Klageren hadde avlyst samvær ved flere anledninger, enten fordi hun hadde glemt dem, måtte jobbe, kom for sent eller måtte dra tidlig. Klageren ble informert om at sønnen ble opprørt over at samværene ble avlyst i siste liten, men syntes ikke å forstå hvordan dette påvirket ham. Tingretten var bekymret over hennes manglende forståelse av usikkerheten knyttet til sønnens kjønnsidentitet, blant annet grunnet uttalelser om at hun ikke ønsket å se bilder av ham i rosa klær. Hjelpetiltak var ikke til nytte, ettersom klageren overhodet ikke forsto sønnens utfordringer. Tingretten vektla også klagerens manglende samarbeid med barneverntjenesten og fosterhjemmet. Videre fant tingretten at barnets tilknytning til fosterhjemmet var så sterk at han ville bli skadelidende dersom han ble flyttet. På grunn av sønnens tilknytning til fosterhjemmet var det en forutsetning at klageren samarbeidet med barnets fosterforeldre, noe det var tydelig at hun ikke var i stand til. Når det gjaldt omfanget av samvær bemerket tingretten at barnet ofte gråt og holdt fast i fostermoren etter samvær med klageren, og at klagerens negativitet mot fosterhjemmet påvirket barnet. Barnet uttalte at han ikke trodde moren likte verken ham eller fostermoren. Etter det siste samværet uttalte barnet at han var så opprørt at han ikke ønsket å se klageren. Tingretten tilkjente klageren samvær på to timer, ti ganger i året.

Klageren anket avgjørelsen til lagmannsretten, men anken ble avvist i mai 2022. I juni 2022 avviste Høyesterett klagerens anke over lagmannsrettens beslutning.

Klageren tok deretter saken inn for Domstolen i juli 2022.

Anførsler

Klageren anførte at det forelå en krenkelse av Konvensjonen artikkel 8, idet myndighetene ikke bare hadde brukt utilstrekkelige midler for å forsøke å gjenforene familien etter omsorgsovertakelsen, men at tiltakene hadde til hensikt å forhindre fremtidig gjenforening. Myndighetene hadde ifølge klageren misbrukt lovgivningen for å oppnå mål som ikke ble ansett legitime etter Konvensjonen artikkel 8, som utgjorde brudd på artikkel 17 og 18.

Domstolens vurdering

Domstolen bemerket innledningsvis at den kun tok stilling til Konvensjonen artikkel 8. Vedtaket om å nekte tilbakeføring utgjorde et inngrep i retten til familieliv etter Konvensjonen artikkel 8. Domstolen la til grunn at inngrepet hadde hjemmel i dagjeldende barnevernloven av 1992, og forfulgte et legitimt formål om å beskytte barnets «helse» og «rettigheter». Problemstillingen var dermed om inngrepet var «nødvendig» i et demokratisk samfunn.

Domstolen viste til at de generelle prinsippene i nødvendighetsvurderingen er utpenslet i tidligere barnevernssaker mot Norge, blant annet *Strand Lobben and Others v. Norway* [EMD-2013-37283]¹ og *Abdi Ibrahim v. Norway* [EMD-2016-15379]¹. Domstolen må se på prosessen som helhet og undersøke om tiltakene hadde en relevant og tilstrekkelig begrunnelse i forhold til Artikkel 8 § 2, og om foreldrene hadde blitt tilstrekkelig involvert i beslutningsprosessen som helhet.

Selv om det i utgangspunktet ikke er opp til Domstolen å vurdere bevisspørsmål, uttalte den at det ikke var holdepunkter for at tingrettens vurdering var uriktig når den kom til at det ikke forelå misforståelser eller press i forbindelse med klagerens første samtykke til at barnet ble plassert under offentlig omsorg.

Domstolen fremhevet at tingretten hadde foretatt inngående vurderinger av klagerens omsorgsevne og barnets omsorgsbehov i vurderingen av om vedtaket om omsorgsovertakelse skulle opprettholdes. Det ble vektlagt at barnet var særlig sårbart, blant annet på grunn av tidligere relasjonsbrudd og usikkerhet knyttet til egen kjønnsidentitet. At klageren hadde vist manglende forståelse tidligere tilsa en alvorlig risiko for retraumatisering ved eventuell tilbakeføring på daværende tidspunkt. Tingretten hadde også tatt i betraktning at sønnen hadde dannet en dyp tilknytning til fosterfamilien, selv om han og klageren hadde relativt jevnlig samvær. Klageren hadde ikke påvist at barneverntjenesten hadde motvirket samvær mellom henne og sønnen. Tvert imot vektla Domstolen at hun hadde unnlatt å møte til flere av samværene, noe som hadde påvirket sønnen negativt. I lys av den vide skjønnsmarginen i saker om omsorgsovertakelse fant Domstolen at myndighetenes begrunnelser for å opprettholde vedtaket var relevante og tilstrekkelige.

Når det gjaldt spørsmålet om omfanget av samvær, viste Domstolen til saker mot Norge der samværet ble ansett å være svært restriktivt. Domstolen bemerket imidlertid at det var vesentlige forskjeller i de faktiske forholdene mellom de nevnte sakene og den foreliggende saken. Domstolen vektla særlig at Fylkesnemnda og tingretten utmålte samvær i samråd med klageren. Tingretten foretok individuelle vurderinger som også tok i betraktning de ulike interessene, og hadde hørt vitneuttalelser om gjennomføringen av samværet. Det var sentralt at klageren hadde vært fraværende fra mange av samværene. Det var ikke holdepunkter for at begrensninger i samværet skyldtes forhold på myndighetenes side. Videre bemerket Domstolen at myndighetene hadde forsøkt hjelpetiltak, særlig for å forbedre gjennomføringen av samværet. Generelt hadde myndighetene tatt gjenforeningsmålsettingen tilstrekkelig i betraktning. Domstolen viste særlig til møter med klageren etter omsorgsovertakelsen for å klarlegge hennes ønsker og behov.

Domstolen fant at saksbehandlingen som sådan var tilfredsstillende. Domstolen bemerket at klageren hadde hatt fri retts hjelp, og hadde mulighet til å delta i saksbehandlingen gjennom bevisføring og fysisk deltakelse i retten. Tingretten hadde dessuten ført en rekke vitner. Myndighetenes begrunnelse for utmålingen av samvær var dermed relevant og tilstrekkelig.

I lys av det ovennevnte kom Domstolen til at inngrepet i klagerens rett til familieliv var forholdsmessig til det legitime formålet, og dermed «nødvendig i et demokratisk samfunn» etter Konvensjonen artikkel 8 § 2.

Domstolen konkluderte enstemmig med at klagen var åpenbart grunnløs etter Konvensjonen artikkel 35 § 3 (a) og måtte avvises etter artikkel 35 § 4.

I.O. and. R.A. v. NORWAY

Instans	Menneskerettsdomstolen – Domstol (Andre seksjon komité) – Vedtak
Tittel	I.O. AND R.A. v. NORWAY
Avsigelsesdato	2024-04-16
Saknr.	29789/21
Viktighetsnivå	3
Klager	I.O. og R.A.
Innklaget	Norge
Internettpublisering	https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-234059
Konklusjon	Ikke egnet for prøving
Votum	Ikke separat votum
Artikler	EMK art 6 EMK art 8 EMK art 8-1 EMK art 8-2 EMK art 35
Stikkord:	(Art. 6) Right to a fair trial (Art. 8) Right to respect for private and family life (Art. 35) Admissibility criteria / (Art. 6) Retten til rettferdig rettergang (Art. 8) Retten til respekt for privatliv og familieliv (Art. 35) Saker som kan prøves
Rettspraksis:	

Saken omhandler

Saken gjaldt Konvensjonen artikkel 6 om retten til rettferdig rettergang og artikkel 8 om retten til familieliv. Spørsmålet var om saksbehandlingen og vedtaket om å nekte tilbakeføring og utmålingen av samvær etter omsorgsovertakelse var i strid med Konvensjonen.

Fakta

Klagerne er sudanske statsborgere født i henholdsvis 1986 og 1992, bosatt i Oslo. Klagerne har tre barn sammen, tvillinggutter født i 2017 og en jente født i 2018.

I oktober 2017, da tvillingene var omtrent seks måneder gamle, oppsøkte familien legevakten på grunn av at én av guttene hadde smerter. Det viste seg at han hadde brudd i den ene armen og et ribbein. I tillegg ble det avdekket blåmerker på den andre gutten. Funnene ble meldt til politiet, og foreldrene ble arrestert i november 2017. Samme dag ble sønnene akutt plassert. Foreldrene ble ikke tilkjent samvær på daværende tidspunkt, og fosterhjemmets adresse ble ikke opplyst. Klagerne ble senere dømt for fysisk mishandling av guttene. Faren ble dømt til fengsel i to år, mens moren ble dømt til fengsel i ett år og åtte måneder. Klagerens datter ble født under soningen i 2018. Hun ble akutt plassert kort tid etter fødselen.

I juli 2019 fattet Fylkesnemnda vedtak om omsorgsovertakelse for alle de tre barna. Klagerne ble tilkjent samvær under tilsyn med det yngste barnet på én time fire ganger i året, men ble ikke tilkjent samvær med tvillingguttene. Fylkesnemnda besluttet at foreldrene ikke skulle opplyses om barnas adresser. Fylkesnemnda tok beslutningen etter at begge klagerne og tretten vitner uttalte seg. Klagerne anket avgjørelsen til tingretten, som i tillegg til klagerne førte tjue vitner, herunder medisinske eksperter. Tingretten besluttet å opprettholde Fylkesnemndas vedtak i juni 2020.

Klagerne anket tingrettens avgjørelse. Lagmannsretten besluttet å behandle spørsmålet om samvær med den yngste datteren i september 2020.

Den første klagerens anke over lagmannsrettens kjennelse av september 2020 ble avvist av Høyesteretts ankeutvalg i desember 2020. Anken gjaldt lagmannsrettens avvisning av anken når det gjaldt omsorgsovertakelsen av alle tre barna, og samvær med tvillingguttene, samt

beslutningen om å holde adressen skjult for foreldrene.

I lagmannsrettens dom mai 2021 ble samvær med den yngste datteren utmålt til én time, fire ganger i året under tilsyn. I juli 2021 avviste Høyesteretts ankeutvalg anken over lagmannsrettens dom.

Klagerne tok deretter saken inn for Domstolen i juni 2021.

Anførsler

Klageren anførte at det forelå en krenkelse av Konvensjonen artikkel 8, idet myndighetene ikke hadde overholdt gjenforeningsmålsettingen.

Videre anførte klagerne at saksbehandlingen var i strid med retten til rettferdig rettergang i artikkel 6, blant annet på grunn av bevisføringen og nasjonale domstolars begrunnelse.

Klagerne anførte blant annet at en forskningsartikkel skulle ha blitt avskåret.

Domstolens vurdering

Domstolen tok først stilling til om det forelå en krenkelse av artikkel 8. Domstolen bemerket innledningsvis at vedtakene om omsorgsovertakelse og begrensningene i samværsretten utgjorde et inngrep i retten til familieliv etter Konvensjonen artikkel 8. Domstolen la til grunn at inngrepet hadde hjemmel i dagjeldende barnevernloven av 1992, og forfulgte et legitimt formål om å beskytte barnets «helse» og «rettigheter». Problemstillingen var dermed om inngrepet var «nødvendig» i et demokratisk samfunn etter artikkel 8 § 2.

Domstolen viste til at de generelle prinsippene i nødvendighetshetsvurderingen er utpenslet i tidligere barnevernssaker mot Norge, blant annet *Strand Lobben and Others v. Norway* [EMD-2013-37283]¹ og *Abdi Ibrahim v. Norway* [EMD-2016-15379]¹. Domstolen må se på prosessen som helhet og undersøke om tiltakene hadde en relevant og tilstrekkelig begrunnelse i forhold til artikkel 8 § 2 og vurdere om klagerne hadde blitt tilstrekkelig involvert i beslutningsprosessen som helhet.

Ved vurderingen av om myndighetenes begrunnelse for inngrepet var relevant og tilstrekkelig, bemerket Domstolen at omsorgsovertakelsen skyldtes grov mishandling da guttene kun var noen måneder gamle. Tingretten beskrev volden som uforståelig, og fant at

gjentakelsesfaren var stor dersom barna ble tilbakeført til foreldrene. Både Fylkesnemnda og tingretten foretok en konkret vurdering overfor datteren, og fant at omsorgsovertakelse også var nødvendig for å beskytte henne fra en utilfredsstillende omsorgssituasjon og voldsrisiko.

Når det gjaldt klagerens anførsel om at det begrensede samværet var til hinder for gjenforeningsmålsettingen, viste Domstolen til saker mot Norge der samværet ble ansett å være svært begrenset. Domstolen bemerket imidlertid at det var vesentlige forskjeller i de faktiske forholdene mellom de nevnte sakene og den foreliggende saken. Domstolen vektla særlig at Fylkesnemnda og tingretten foretok inngående vurderinger av samværet med alle barna, og at lagmannsretten foretok en ny vurdering av samvær med den yngste datteren. Myndighetene viste til en rettsmedisinsk undersøkelse hvor det fremgikk at tvillingguttene hadde blitt utsatt for gjentatt fysisk mishandling. De hadde brudd flere steder på kroppen, totalt tretten ribbeinsbrudd, hodeskader og hudskader. Den sakkyndige uttalte at det var usikkert i hvilken grad skadene ville påvirke guttene fysisk og psykisk. Tingretten bemerket at foreldrene hadde nektet for å ha påført barna skadene, og dessuten nektet å ta imot psykologisk støtte, noe som gjorde hjelpetiltak vanskelig. Tvillingguttene hadde hatt en positiv utvikling etter omsorgsovertakelsen, men var fortsatt sårbare. Den sakkyndige uttalte at de slet med følelsesregulering, og at samvær kunne utløse traumer som ville skade den videre utviklingen deres. Etter en avveining av de ulike interessene kom tingretten til at det på daværende tidspunkt var viktigst å sikre guttenes utvikling i trygge omgivelser, og at samvær med foreldrene kunne vurderes på nytt når de var eldre.

Domstolen bemerket videre at tingretten og lagmannsretten foretok en konkret vurdering av datteren ved samværsutmålingen. Lagmannsretten hadde vektlagt at den ikke kunne oppgi gjenforeningsmålsettingen, og tilkjente samvær med omfang avgjort av hensynet til barnets beste. Det ble særlig vektlagt at hun hadde hatt sterke reaksjoner etter samvær, og at reaksjonene hadde økt ved hyppigere samvær. Reaksjonene besto blant annet i økt behov for oppmerksomhet og omsorg etter samværene. Lagmannsretten foreslo spesifikke tiltak for å forbedre samværene, og bemerket at omfanget av samvær kunne vurderes økt med tiden. Beslutningen om å holde barnas adresser skjult fra foreldrene var begrunnet i faren for bortføring, særlig i lys av foreldrenes usikre oppholdsgrunnlag.

Når det gjaldt spørsmålet om saksbehandlingen samlet sett var tilfredsstillende, vektla Domstolen at klagerne fikk mulighet til å uttale seg for Fylkesnemnda og tingretten. Klagerne

ble representert av prosessfullmektiger for lagmannsretten, som kunne ha reist innsigelser om statens bevisføring. Domstolen fant at foreldrene var tilstrekkelig involvert i beslutningsprosessen.

Domstolen kom til at myndighetenes begrunnelser for inngrepet samlet sett var relevante og tilfredsstillende.

På denne bakgrunn kom Domstolen til at inngrepet i klagernes rett til familieliv var forholdsmessig til det legitime formålet og dermed «nødvendig i et demokratisk samfunn» etter Konvensjonen artikkel 8 § 2.

Domstolen konkluderte enstemmig med at klagen etter artikkel 8 var åpenbart grunnløs etter Konvensjonen artikkel 35 § 3 (a), og måtte avvises etter artikkel 35 § 4.

Deretter tok Domstolen stilling til om det forelå brudd på artikkel 6. Domstolen fant at saksbehandlingen som helhet var tilfredsstillende, og fant ingen holdepunkter for at prinsippet om rettferdighet mellom partene ikke var fulgt, eller at saksbehandlingen på annet vis var i strid med kravene til rettferdig rettergang i artikkel 6.

Dermed var – enstemmig – også denne del av klagen åpenbart grunnløs etter Konvensjonen artikkel 35 § 3 (a), og måtte avvises etter artikkel 35 § 4.

A.D. and others vs. NORWAY

Instans	Menneskerettsdomstolen – Domstol (Andre seksjon komité) – Vedtak
Tittel	A.D. AND OTHERS v. NORWAY
Avsigelsesdato	2024-04-16
Saknr.	56464/21
Viktighetsnivå	3
Klager	A.D. m.fl
Innklaget	Norge
Internettpublisering	https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-234045
Konklusjon	Ikke egnet for prøving
Votum	Ikke separat votum
Artikler	EMK art 8 EMK art 8-1 EMK art 8-2 EMK art 35
Stikkord:	(Art. 8) Right to respect for private and family life (Art. 35) Admissibility criteria / (Art. 8) Retten til respekt for privatliv og familieliv (Art. 35) Saker som kan prøves
Rettspraksis:	

Saken omhandler

Saken gjaldt Konvensjonen artikkel 8 om retten til familieliv. Spørsmålet var om en akutt plassering og samværsbegrensninger under plasseringen utgjorde en krenkelse av Konvensjonen.

Fakta

Klagerne er to foreldre født i henholdsvis 1950 og 1974 (den første og andre klageren), og deres barn født i 2008 (den tredje klageren). Alle de tre klagerne er norske statsborgere.

I 2015 og 2018 mottok barnevernet bekymringsmeldinger fra barnets skole etter at han hadde uttalt at foreldrene mishandlet ham. Barnevernet etablerte kontakt med familien, og forsøkte å gi foreldrene råd og hjelp i inntil femten timer per måned. I 2018 ble barnet vurdert av en tjeneste som bistår skoler med å hjelpe barn med spesielle behov. Undersøkelsen ble gjennomført for å fastlegge om barnet hadde autisme, men det ble ikke gitt en klar konklusjon. I 2020 ble hjelpetiltakene fra barnevernet avsluttet fordi familien ikke samtykket til tiltakene, og fordi situasjonen i hjemmet virket å være forbedret.

I 2021 mottok barnevernet en ny bekymringsmelding fra skolen, fordi barnet blant annet hadde fortalt om at han var blitt kløpet og slått med en sko. Det ble også uttrykt bekymring for den tredje klagerens bror, som var født i 2011, og den generelle situasjonen i hjemmet. Skolehelsetjenesten uttrykte også bekymring for den tredje klageren, og uttalte at han var rastløs og unngikk øyekontakt. Han hadde også fortalt til skolehelsetjenesten at han ble misbrukt hjemme.

I mars 2021 informerte den tredje klageren barnevernet og læreren om at foreldrene hadde slått ham på flere steder, inkludert på hodet, i ansiktet, i magen og på armene. Foreldrene uttrykte at de ikke hadde slått noen av barna, men at barna hadde slått hverandre. Barnevernet vedtok akutt plassering av den tredje klageren og broren hans samme dag. Fylkesnemnda opprettholdt vedtaket i mars 2021. På grunnlag av informasjonen fra skolen og samtalene med barna besluttet barnevernet å anmelde foreldrene og avslutte all kontakt mellom foreldrene og barna inntil politiet hadde avhørt barna.

Fylkesnemnda avviste foreldrenes søknad om å få opphevet akutt plasseringen i mars 2021.

Fylkesnemnda satte samværet til en og en halv time to ganger per uke, med mulighet for tilsyn fra barnevernet.

Foreldrene tok saken til tingretten, som oppnevnte en sakkyndig psykolog for å representere barna. Tingretten opprettholdt akutt plasseringen og samværsbegrensningene for den tredje klageren i april 2021. Tingretten opphevet akutt plasseringen av den yngre broren, fordi det ikke var påvist at han hadde spesielle behov og fordi det var uklart om han var blitt utsatt for vold.

Lagmannsretten avviste klagerens anke i juni 2021. Høyesteretts ankeutvalg avviste anken over lagmannsrettens beslutning i juli 2021.

Saken ble bragt inn for Domstolen i november 2021.

Anførsler

Klagerne anførte at akutt plasseringen og gjennomføringen av samværene utgjorde en krenkelse av Konvensjonen artikkel 8.

Domstolens vurdering

Domstolen la først til grunn at vedtakene om akutt plassering og samværsbegrensninger utgjorde et inngrep i alle de tre klageres rett til familieliv etter Konvensjonen artikkel 8. Inngrepet var i samsvar med dagjeldende barnevernloven av 1992, og forfulgte et legitimt formål om å beskytte barnas «rettigheter» og «helse». Spørsmålet var derfor om inngrepet var «nødvendig» i et demokratisk samfunn, jf. Konvensjonen artikkel 8 § 2.

De relevante prinsippene i nødvendighetsvurderingen er utbrodert i Strand Lobben-dommen and Others v. Norway [EMD-2013-37283]¹ og senere dommer. Domstolen understrekte at myndighetene har en vid skjønnsmargin ved vurderingen av om det er nødvendig å overta omsorgen for et barn. Skjønnsmarginen er likevel ikke ubegrenset. Domstolen har tidligere lagt vekt på om myndighetene har forsøkt mindre inngripende tiltak før de besluttet omsorgsovertakelse, og om disse tiltakene ikke har lyktes. Det kreves en strengere vurdering hvor myndighetene gjør mer inngripende tiltak, slik som å også begrense foreldrenes tilgang til barnet.

Domstolen gikk så over til den konkrete vurderingen.

Saken gjaldt den midlertidige akutt plasseringen av den tredje klageren på grunn av bekymringer om at han ble utsatt for vold i hjemmet. Domstolen påpekte at barnevernet visste om familiens situasjon, og hadde vært i kontakt med dem over lang tid. Fra 2015 og inntil akuttvedtaket ble fattet i 2021 hadde barnevernet mottatt flere bekymringsmeldinger knyttet til mulig misbruk. Domstolen påpekte at barnevernet hadde forsøkt flere hjelpetiltak for familien, inkludert råd og veiledning i opp til femten timer per måned. Hjelpetiltakene ble avsluttet i 2020 fordi foreldrene ikke ønsket å videreføre dem, og fordi barnevernet vurderte at forholdene i hjemmet var forbedret.

Domstolen påpekte videre at vedtaket om akutt plassering ble fattet i 2021 etter ytterligere bekymringsmeldinger var blitt levert. Både Fylkesnemnda og tingretten foretok omfattende vurderinger av barnets situasjon, og kom til at det var nødvendig å holde ham i akutt plassering, og at dette var i hans interesse på det tidspunktet. Tingretten la vekt på at barnet hadde spesielle behov og at han fikk dedikert tilsyn fra skolen. Han hadde et stort behov for grensesetting, og hadde hatt en dårlig utvikling selv om foreldrene hadde mottatt hjelp i flere år. Tingretten la også vekt på at foreldrene uttrykkelig hadde uttalt at de trengte hjelp med barnet. Tingretten fremhevet at barnet konsekvent hadde fastholdt at han ble utsatt for misbruk av foreldrene, og at han hadde sagt dette for flere personer, herunder læreren hans, barnevernet, representanten hans for Fylkesnemnda og politiet. Tingretten fant derfor midlertidig plassering nødvendig inntil situasjonen i hjemmet hadde blitt vurdert, og tilstrekkelig assistanse var blitt gjennomført. Tingretten fremhevet også at barnevernet innen kort tid måtte klargjøre hvilke hjelpetiltak som kunne være passende for å sikre rask familiegjenforening.

Domstolen påpekte at tingretten la vekt på barnets behov for fred og stabilitet ved fastleggelsen av samværsrettighetene. Tingretten vurderte også at ukentlig kontakt ville bidra til å sikre familieband, og band til familiens religiøse, språklige og kulturelle bakgrunn, som var relevant siden foreldrene hadde kommet fra et annet land. Tingretten la også vekt på barnets uttalelser om at han ikke synes det var trist å dra fra foreldrene, og at han ikke savnet dem mellom samværene. Tingretten foretok også en spesifikk vurdering av om tilsyn under

samværene var nødvendig. I lys av grunnlaget for akutt plasseringen og barnets spesielle behov, kom tingretten til at tilsyn ville være til barnets beste. Retten påpekte også at tilsyn ville gjøre det mulig å gi foreldrene hjelp med å forholde seg til barnet.

Domstolen påpekte videre at Norge nylig var blitt dømt i flere saker for krenkelse av artikkel 8, på grunnlag av nasjonale myndigheters begrunnelse av restriktive samværsordninger. I denne saken forelå det imidlertid detaljerte begrunnelser for beslutningen om å opprettholde akutt plasseringen, fastsettelsen av samværet og beslutningen om tilsyn ved samværene.

Domstolen påpekte at det ikke er Domstolens rolle å erstatte nasjonale domstolers vurdering av faktum og bevis. I den foreliggende saken fant Domstolen ingen holdepunkter for å fravike nasjonale domstolers vurdering av faktum. Domstolen påpekte at det er nasjonale myndigheter som har direkte kontakt med de involverte partene når de omstridte tiltakene gjennomføres, og at myndighetens begrunnelse var både relevant og tilstrekkelig til å rettferdiggjøre akutt plasseringen og samværsfastsettelsen i dette tilfellet.

I lys av det ovennevnte kom Domstolen til at inngrepet i klagerens rett til familieliv var forholdsmessig til det legitime formålet, og dermed «nødvendig i et demokratisk samfunn» etter Konvensjonen artikkel 8 § 2.

Domstolen konkluderte enstemmig med at klagen var åpenbart grunnløs etter Konvensjonen artikkel 35 § 3 (a) og måtte avvises etter artikkel 35 § 4.